13 Eylül
Dünya Sepsis Günü

Dünya sepsis günü, sepsisin sağlık üzerindeki yıkıcı etkisini hatırlatmak, toplumda farkındalığı artırmak ve sepsisle mücadeleyi güçlendirmek amacıyla her yıl 13 Eylül'de çeşitli etkinliklerle gerçekleştirilir. Sepsis enfeksiyonlara karşı konakçının bağışıklık sisteminin verdiği aşırı yanıta bağlı gelişen şok, çoklu organ fonksiyon bozuklukları ve ölüm ile sonuçlanabilen bir sendromdur.

Sepsisin erken tanınması ve hızla tedavi edilmesi ölümlerin azaltılması açısından kritik bir öneme sahiptir. Dünyada her 2,8 saniyede bir kişi sepsis nedeniyle hayatını kaybetmektedir. 2020 verilerine göre her yıl 48,9 milyon sepsis olgusu meydana gelmektedir. 11 milyon kişi sepsis nedeniyle hayatını kaybetmekte olup bu ölümler global ölüm sebeplerinin %20'sini oluşturmaktadır.

Herkes sepsisten etkilenebilir, ancak bazı hasta grupları sepsise karşı daha duyarlıdır. Yaşlılar, hamileler, yakın zamanda doğum yapmış kadınlar, yenidoğanlar, hastanede yatan hastalar, yoğun bakım hastaları, bağışıklık sistemi zayıflamış kişiler, kronik hastalığı olan bireyler risk altındaki gruplardır. Sepsis olgularının yaklaşık olarak yarısını beş yaş altı çocuklar oluşturur.

Sepsisin sık görülen belirti ve bulgular arasında ateş veya düşük vücut ısısı, titreme, konfüzyon, solunum güçlüğü, nemli ve terli cilt, vücutta aşırı ağrı veya rahatsızlık hissi, yüksek kalp hızı, zayıf nabız veya düşük tansiyon ve az idrara çıkma yer alır. Beş yaşın altındaki çocuklarda beslenme zorluğuna, sık kusmaya veya idrar yapamamaya neden olabilir.

Sepsis, enfeksiyonların erken tedavi edilmesi, ev ve hastanelerde hijyen kurallarına uyulması ile önlenebilir. Sepsis gelişmesini önlemenin en önemli yolu en baştan enfeksiyon gelişimini önlemektir. Sanılanın aksine sepsis sıklıkla toplum kaynaklı olarak gelişir. İyi kişisel hijyen, ellerin sık yıkanması, öksürme ve hapşırma sırasında ağız ve burnun kapatılması, yiyeceklerin güvenli bir şekilde hazırlanması, temiz olmayan suların tüketilmemesi, tavsiye edilen aşıların zamanında yapılması, sağlıklı beslenme ve yenidoğanlarda emzirme sepsisin görülme sıklığını azaltmak için dikkat edilmesi gereken faktörlerdir. Hastanelerde enfeksiyon önleme ve kontrol kurallarına uyum önemlidir.

Sepsis tedavisi ne kadar erken başlanırsa etkili olma şansı o kadar yüksektir. Sepsis şüpheli bir hastada mutlaka kan kültürü alınmalıdır. Beraberinde enfeksiyon odağının bulunmasına yönelik diğer kültürler de istenebilir. Tanıyı doğrulamak ve klinik gidişi takip etmek üzere biyobelirteçlerden (CRP, prokalsitonin) yararlanılır. Bakteri, parazit, mantar veya virüs enfeksiyonlarında antimikrobiyallerin erken kullanımı hayat kurtarıcıdır. Son yıllarda antibiyotik direnci giderek artış göstermektedir ve dirençli bakterilerle gelişen sepsis olguları daha ölümcül seyretmektedir.

Sepsiste sağkalım için erken tanı ve uygun klinik tedavinin zamanında başlanılması sağkalım ve morbiditenin azaltılması açısından kritik öneme sahiptir. Tıbbi Mikrobiyoloji uzmanları tanının konulmasında kan kültürü, hızlı sendromik testler, biyobelirteçler ve benzeri testlerle etkenin saptanması ve antibiyotik duyarlılıklarının belirlenmesi ile tanı ve takibin sağlanmasında aktif olarak rol oynarlar. Sepsis sedromunun tedavi ve yönetimini sağlayan multidisipliner takımının vazgeçilmez bir üyesi olan Klinik Mikrobiyoloji uzmanları olarak **"13 Eylül Dünya Sepsis Günü"** vesilesi ile sepsisin zamanla yarışılan bir klinik tablo olduğunu ve her saniyenin hayat kurtarmak için kritik öneme sahip olduğunu bir kez daha hatırlatmak isteriz.